

SUB ORDINATIONE ERMEMIRI SACERDOTIS VIC, ARX. CAP., MS. 6 (LX)

MIQUEL S. GROS I PUJOL

Sembla que Ermemir Quintilià, ja força gran, a partir de l'any 1060 deixà d'escriure manuscrits i els encomanà a altres escriptors de Vic. Són manuscrits que en el colofó porten la frase «Sub ordinatione Ermemiri sacerdotis». Un d'aquests escriptors seria Guillem Ermengol, al qual també se li poden atribuir restes de dues Bibles i d'un exemplar de l'Homiliari de Pau Diaca, ara a la Biblioteca Episcopal de Vic.

It appears that Eremir Quintilià, when already fairly old, ceased writing manuscripts in 1060 and instead charged other writers in Vic with their production. These are manuscripts that bear, on the colophon, the inscription 'Sub ordinatione Ermemiri sacerdotis'. One of these other scribes was Guillem Ermengol, to whom may be attributed the remains of two Bibles and one copy of the Homilia de Pau Diaca, now held in the Episcopal Library in Vic.

A l'Arxiu Capitular de Vic, junt amb els manuscrits que certament foren copiats pel canonge Ermemir Quintilià, hi ha dos volums que porten en el colofó l'expressió que encapçala aquesta nota. En la col·lecció dels manuscrits de l'esmentat arxiu, de fet, només n'hi ha un que digui explícitament que ha estat escrit pel mateix Ermemir. És el ms. 43 (LXXX) que conté, entre altres textos, el volum dels «Synonimorum» d'Isidor de Sevilla, el qual en la part inferior del fol. 5 porta aquesta nota: «*Finit ac scriptum est librum istum per manus Ermemiri quodam presbiteri ac si indigni, in anno XXV regni Henrici regis*»,¹ que correspon a l'any 1056. Alguns altres, íntegres i fragmentaris, també se li poden atribuir amb tota seguretat perquè coneixem molt bé la seva lletra pels nombrosos documents notariais que escrigué a partir de l'any 1017, quan encara només era clergue.² Entre altres, cal esmentar el ms. 66 (XLVIII), que conté el magnífic Sacramentari que el

1. J. GUDIOL. *Catàleg dels llibres manuscrits anteriors al segle XVIII del Museu Episcopal de Vich*. Barcelona, 1934, p. 60. Quan Mn. Gudiol redactà el catàleg, tots els manuscrits de l'Arxiu Capitular i de la Biblioteca Episcopal de Vic encara eren dipositats al Museu Episcopal. Això explica el títol que donà al volum.

2. R. ORDEIG. *Diplomatari de la Catedral de Vic. Segle XI*. Fascicle I, Vic, 2000, doc. 779.

sacerdotis & occider eum in lectulo suo & mosti-
 da. sed non in sepulchris regum. Insidiati uero
 montibus. & iosaphath filius samath in
 summa pecunie que adunata fuerat sube-
 scripta & diligentius in libro regum. **XXII.**
Regnauit autem amasias filius eius pro eo uiginti
 annos. Amasias cum regnare cepisset & uiginti no-
 nom matrisei ioiaden de iherusalem fecit; bo-
 ritam non in corde pro fecit. Cuique rob-
 perum. iugulauit seruos qui occider-
 uos eorum non interfecit. sic scriptum est in libro le-
 dicentis. Non occidentur pater pro filio. neque fi-
 quisque in suo peccato morietur. Congregauit
 constituit eos super familias tribunosque. & cen-
 & beniamin. & recensuit augenti annis.
 iuuenum quia egredierentur ad pugnam & ten-
 cede quoque conduxit dixit centum milia pro
 argenti. Venit autem homo domini ad illum. & ait.
 exercitus israhel. Non est enim dominus cum israhel. & cum
 putas in robore exercit bellum consistere.
 ab hostibus. Deiquippe est adiuuare. & in su-
 sias ad hominem domini. Quid ergo facis de centum tal-
 israhel. & respondit ei homo domini. Habet dominus u-
 to his plura. Separauit itaque amasias exer-

Indiōmipotentis nñe. Hecē iud malis cōditio seu
 guilelm' & bonifili' rumundi atq. bonifili' guttar
 sub scriptores t signatores accessim'. iurando testat
 & oculis nris iudim' & aurib' audiuim' q' p'chd' erme
 & laudauit & p'pria manu p'mittatim firmatū
 uenientē. & ader memurū suū nepotē. ii. s' lōs. cō c
 unū ex bob' cū suo ap'. & dimisit totā nānā maiori
 cōcessit. & iā dictos d'narios iussit dari ex p'tuū
 blandimēto hominū cui lib' & inuita sua. & donā
 tas ipsi' clausi. Aliāū medietas cōcessit ad boni fi
 cū ipsa domo q' ibidē ē t'ng' u' solmā & filiū ei' ermer
 filiū fr̄ mei' & adeorū posteritate. & ipsa sexa que ē
 panē & iunū q'd d'r datur' eratei ad nouū uenientia
 mutauit q' u' nesoluit' ab hac uita discessit in
 Sig. n' bonifili' rumundi. Sig. n' bonifili
 unisfredo & guilelmo. hanc iuramētā cōditionē
 e g
 Guilelmus ermigandi qui hoc scripsi & sub

Vic, Arx. Cap., calaix 6, n. 296. Any 1065.

bisbe Oliba li va fer escriure l'any 1038 en ocasió de la consagració de la nova
 catedral romànica de Sant pere de Vic;³ el ms. 15 (LXXXIX), que és el «Textus
 Evangeliorum» datable entorn dels anys 1050-1060;⁴ els fragments de Sacramen-
 tari de Sant Julià de Vilatorra, ara Vic, Bib. Episc., Frag. I/15, que de segur va ser
 escrit el mateix any 1050 en què aquesta església de la plana de Vic fou consa-
 grada pel bisbe Guillem de Balsereny,⁵ i el fragment, un bifoli, del Sacramentari

3. J. GUDIOL. *Op cit.*, p. 86-88.

4. J. GUDIOL. *Op cit.*, p. 35-36.

5. A. OLIVAR. «Sobre el Sacramentari de Sant Julià de Vilatorra». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, núm. 11 (2002).

de l'església de Santa Eugènia de Berga, també a la plana de Vic, ara Frag. I/43, que segurament Ermemir escrigué per la seva consagració en data incerta, però també a mitjan segle XI.

És possible, però, que després de l'any 1060, Ermemir, ja força gran –moriria l'any 1081, «*in senectute bona*»–,⁶ ja no es dedicués més a escriure manuscrits, tasca que sempre devia resultar força cansada i esgotadora. Això es pot deduir principalment del Martirologi-Necrologi que l'any 1061 va fer escriure per a ús personal,⁷ Vic, Arx. Cap., ms 128^B (XLVII^B), que al fol. 143v. porta aquest colofó: «*Finit libellus qui est scriptus sub ordinatione Ermemiri sacerdotis in sede Vici, in anno millesimo LXI ab incarnatione Christi et in tempore Phylipi regis Franchorum anno VII regni eius*». Tres anys després, el 1064, també va fer copiar per a l'ensenyament dels clergues, en un sol volum, el tractat *De natura rerum* i el *De summo bono* d'Isidor de Sevilla, seguits per la *Regula Canonica Aquisgranensis*, obres que els podien donar una formació sòlida en les ciències naturals, en la teologia i en els principis de la vida espiritual que com a clergues tenien l'obligació de conèixer i de practicar. Aquest és el volum, Vic, Arx. Cap., ms. 44 (xxxvi), el qual en el fol. 84, entre el *De summo bono* i la regla aquisgranesa va escriure personalment: «*Ego autem Ermemirus quamvis indignus sacerdos istos duos libros feci quoadunari eos in uno volumine ut plenius acuratus quisque legens in sancta professione confestim inveniet lectionem unde possit animam suam salvam facere. Amen. Pax omnibus a deo ista legentibus et ortamus et vestris orationibus adiuvemur. Scripta sunt hec in sancta sede beati Petri Vico in anno IIII regnante Philippo rege*».⁸ Encara que en aquest colofó Ermemir no usi l'expressió «*sub ordinatione*», és evident que hi deixa sobreentendre que els dos volums no solament han estat rel·ligats formant-ne un de sol, sinó que també han estat escrits per ordre d'ell. En canvi la tornem a trobar en el volum Vic, Arx. Cap., ms. 6 (LX), escrit l'any 1066, que conté els dos llibres bíblics dels Paralipòmens, on en la part inferior del fol. 50 Ermemir, amb la seva pròpia mà, va escriure: «*Explicit liber Dabreiamin, id est verba dierum. Et liber istud fuit scriptus in anno VI Philippi regis, sub ordinatione Ermemiri sacerdotis. Valet qui lecturi et orate pro nobis*».⁹

El sentit de l'expressió «*sub ordinatione*» sembla força clar. Com que no consta que Ermemir fos ni hagués estat mai el cap dels escriptors de manuscrits que actuaven a la Catedral de Sant Pere de Vic i al seu entorn, ni sabem si mai existí un veritable cap d'escriptori, cal pensar que «*sub ordinatione*» sobretot vol dir que Ermemir els encarregà a un o més copistes, i que, a més, com és lògic, subvencionà amb els seus propis cabals les despeses de la seva confecció. Són llibres que en acabar-los li foren lliurats, i que per això passaren a formar part de

6. J. GUDIOL. *Op cit.*, p. 5.

7. J. GUDIOL. *Op cit.*, p. 133-135. L'últim quadern del manuscrit abans estava cosit al final del ms. 129 (XLIII). Aquest quadern conté el colofó del manuscrit. Consta que Ermemir el va fer escriure per a ús personal perquè en el fol. 112v., entre les dues columnes del text, en el dia 24 de novembre, va fer-hi escriure: «*Item eodem die obitus avie mee domna Ema*». Posteriorment, quan el volum ingressà a la Catedral de Vic, aquesta nota va ser esborrada.

8. J. GUDIOL. *Op cit.*, p. 62.

9. J. GUDIOL. *Op cit.*, p. 29.

la seva biblioteca personal, iniciada entorn de l'any 1000 pel canonge osonenc Hiquilà, el qual, en morir, la lliurà a Ermemir i que aquest, l'any 1081, en el seu testament, la passà al seu nebot Guillem Ramon, cabiscol de Vic i abat d'Àger,¹⁰ amb l'obligació que a la seva mort tots els volums passessin a ser propietat de l'altar de Sant Miquel de la seu osonenca, cosa que així es va fer perquè ara els que s'han conservat es troben entre els fons de la Biblioteca de la Catedral.

Però ens podem preguntar qui eren aquests copistes que treballaven per encàrrec del canonge Ermemir i pels quals demana una pregària en el colofó del ms. 6 (LX). Sortosament sembla que podem donar amb molta seguretat el nom d'un d'ells, en concret el que copià, junt amb Ermemir, gran part, més del vuitanta per cent, d'aquest mateix manuscrit. Les dues mans, la d'Ermemir i la del seu col·laborador, queden ben definides en el fol. 41 del manuscrit que aquí publiquem. La del terç superior del foli és la mà del mestre, Ermemir, més arcaica (podríem dir) i força arrodonida; mentre que la del deixeble i col·laborador, en la resta del foli, es presenta més avançada, en evolució cap a unes formes més angulars que ja preludien els tipus i mòduls de l'escriptura del segle XII. Sembla també que aquesta segona mà és la de Guillem Ermengol, escriptor que per la documentació conservada als arxius osonencs actuà entre els anys 1063-1084.¹¹ D'ell reproduïm part d'un document de l'any 1065, escrit a Vic mateix, que conté la publicació sacramental de les últimes voluntats d'Ermemir Recosend. Encara que segurament els escriptors utilitzaven tipus de lletra més o menys diferents en escriure manuscrits i documents, la d'aquest judici és tan regular i tan ben traçada que es pot dir que és de tipus librari. Fins i tot es pot dir que és més correcta que la del manuscrit. Els quatre anys que els separen potser permeteren a Guillem Ermengol de millorar la seva lletra. Cal també retenir que Guillem Ermengol, en els seus documents, mai s'anomena ni clergue, ni diaca, ni prevere. Devia ser, doncs, un seglar.

A aquest copista també li podem atribuir dos altres manuscrits de gran format i de molt bona caligrafia i ornamentació, ambdós procedents del monestir de Santa Maria de l'Estany, la comunitat canonical que s'originà, vers l'any 1080, com a conseqüència dels problemes interns creats a la catedral osonenca quan l'arquebisbe Berenguer Seniofred de Lluçà intenta introduir-hi la reforma gregoriana.¹² Els fragments que n'han arribat, ara conservats a la Biblioteca Episcopal de Vic, Frag. XIII/10 i Frag. XXIII/14, són prou importants per permetre'ns d'estudiar-los bé. Al final afegim la descripció, amb reproducció fotogràfica, del fragment Vic, Bib. Episc., Frag. XXII/5, que conté part del llibre de l'Èxode, que també li pot ser atribuït amb força seguretat.

10. Sobre la biblioteca particular d'aquests canonges osonencs, vegeu M. S. GROS, «Els textos d'ensenyament en l'escola catedralícia de Vic al segle XI». *Symposium internacional sobre els orígens de Catalunya (Segles VIII-XI)*, Barcelona, 1992, vol. 2, p. 24-25. Aquesta biblioteca era de contingut molt semblant a la que paral·lelament formà Salomó, sacerdot i jutge, i que l'any 1017 lliurà al monestir de Santa Maria de Ripoll, en oferir el seu fill Ermengol perquè hi esdevingués monjo. Sobre aquesta biblioteca, vegeu M. S. GROS, «La biblioteca particular del sacerdot i jutge Salomó». *Revista Catalana de Teologia*, 26 (2001) p. 51-70.

11. Sembla que el primer document que si li coneix és el Vic, Arx. Cap. 6/1438, que és de l'any 1063, mentre que l'últim és el document 6/1085 del mateix arxiu, que ja pertany a l'any 1084.

12. Sobre aquest afer A. PLADEVALL; J. VIGUÉ, *El monestir romànic de Santa Maria de l'Estany*. Barcelona, 1978, p. 23.

ar int
 quia
 io que
 p otes.
 Luc
 r. cepit
 cogita
 tationes
 ondens
 inuim
 ur bent
 v dicit.
 hoderit.
 sit.
 nem
 ptingit
 omne
 ni. &
 omni
 uestie
 anter
 mag

puenit sup dñm nūm regen
 Citent te ab hominib'. & cu
 bestis feris erit habitatio tu
 nū ut bos comeder. & rose ca
 fundat. Septe quoq' tpra
 tabunt sup te. donec scias q
 dominet excelsus sup regnu
 hominum. & cui cumq' uo
 rit dā illud. Quod aut' prec
 ut relinqueretur germen rad
 eius idē arboris. regnum tu
 tibi manebit. postquā cogi
 ris potestate cē celestem. Qua
 obrem rex consiliū mīm pla
 tibi. & peccata tua helemosi
 radime. & iniquitates tuas mi
 pauperū. forsitan ignoscat del
 aus. Oīa uenit sup nabug
 donosor regē.

Pos īmensū finem duodec
 in aula babilonis de ambi
 bat. Respōditq' rex & ait.

1 PROPHETIAE DANIELIS FRAGMENTUM

Vic, Bib. Episc., Frag. XIII/10

Vers l'any 1080

Pergamí. Un bifoli. Folis de 39,5 x 29 cm, que conserven els marges primitius. És el segon bifoli del quadern comptant des de dintre. Ratllat a punta seca, fet sobre la cara del pèl. <|>. Lletra minúscula carolina de l'últim quart del segle XI, disposada en dues columnes de 35/36 línies, que ocupen 29 x 20,5 cm. Grans inicials senzilles en color vermell. Procedeix dels relligats dels volums de l'arxiu del monestir de Santa Maria de l'Estany, pel qual segurament fou escrit l'any 1080 quan s'inicià l'esmentada canònica agustiniana.

Aquest volum devia contenir tots els textos profètics veterotestamentaris, i junt amb altres volums similars que contenien tots els altres llibres bíblics devia servir per a les lectures bíbliques de l'ofici de matines. En l'últim quart del segle XI ja havia passat la moda de l'antiguitat tardana, seguida durant la renaixença carolíngia, de copiar tots els llibres bíblics en un sol volum de gran format, de la qual les grans bíblies ripolleses del temps del bisbe abat Oliba segurament en són els últims testimonis que coneixem. A més, com que calia llegir-los en l'esmentat ofici matinal, era molt més pràctic de tenir-los copiats en diferents volums de format més reduït.

Contingut:

... Et erumpens Nabuchodonosor ait: Benedictus]/f. 1/ deus deorum, Sedrach videlicet, Misach et Abdenago ... /f. 1v./ ... Responditque rex et ait: Non[ne haec est Babylon magna ... (Dn 3, 95-4, 27)

.....

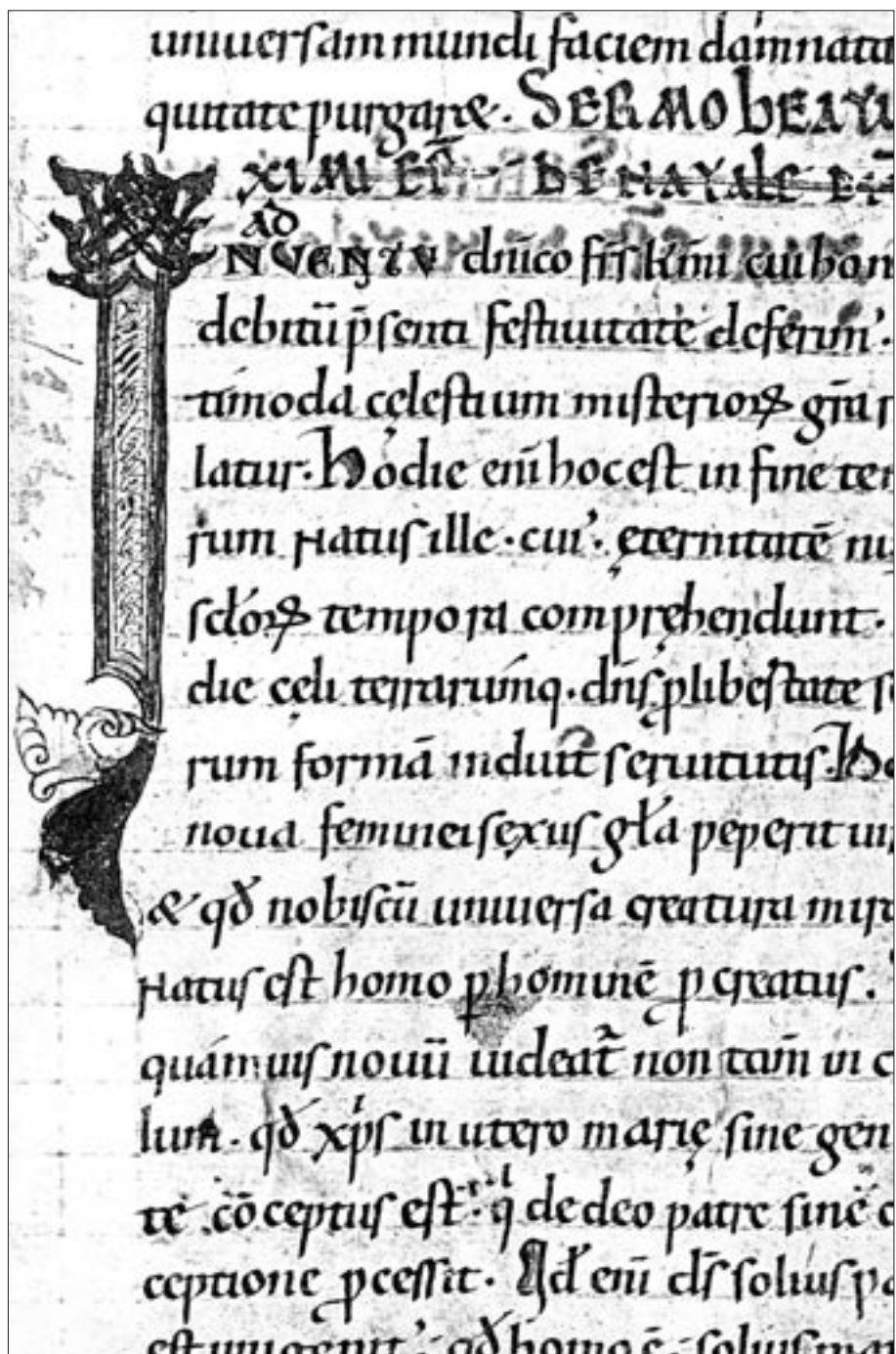
Tunc Darius rex scripsit uni]/f. 2/ versis populis, tribubus, et linguis habitantibus in universa terra ... /f. 2v./ ... vidi autem in visione esse me super portam Ulia. Et levavi oculos meos et vidi, et ecce aries unus [stabat ante paludem ... (Dn 6, 25-8, 3)

2 PAULI DIACONI HOMILIARII FRAGMENTA

Vic, Bib. Episc., Frag. XXIII/14

Vers l'any 1080

Pergamí. Un bifoli i dos folis solts. Folis de 44,5 x 32,5 cm, que conserven els marges primitius. El bifoli és el de l'interior del quadern. >|<, >, i >. Ratllat fet a punta seca sobre la cara del pèl en el bifoli, i la cara de la carn en els altres dos folis. Lletra minúscula carolina de l'últim quart del segle XI, disposada en dues columnes de 36/39 línies, que ocupen 34 x 25 cm. Rúbriques i inicials de tipus floral en negre, emplenades de vermell, groc i blau. La I del fol. 2, a més, acaba amb la testa d'un gos. Caplletres secundàries resseguides en vermell. Conserva en els marges restes de la preinscripció de les rúbriques. Els fragments procedeixen dels relligats dels volums de l'arxiu de l'antic monestir de Santa Maria de l'Estany, al Moianès.

Per la part conservada, es veu que el volum seguia força fidelment l'homiliari compilat per Pau Diaca, monjo de Montecassino, a petició de Carlemany, poc abans de l'any 792.¹³ Com que era un llibre litúrgic destinat a les lectures patristiques de l'ofici matinal de tot el regne franc, Pau Diaca va fer una gran compilació amb moltes peces de recanvi. Això propicià que en les successives còpies que se'n van fer, moltes esglésies només en copiessin les peces que cregueren necessàries per al seu ofici propi. Com que Pau Diaca l'encapçalà amb la carta de petició de l'emperador, encara només rei dels Francs i dels Longobards, que s'inicia amb els mots «*Karolus, dei fretus auxilio, rex Francorum et Langobardorum...*», en molts inventaris antics el volum rebé el nom de «Carolus», i en català de «Karlo». A la Catedral de Vic, aquest homiliari encara no figura en els inventaris de la Biblioteca de la Catedral dels anys 957 i 971.¹⁴ Caldrà esperar l'inventari de l'any 1368 per saber que la catedral osonenca també en tenia un.¹⁵ Com que en l'inventari es diu que hi ha «*Item altro libra entich de legenes et de sermons apellat Karlo*», i s'especifica que era «*entich*», cal pensar que aquest exemplar, ara perdut, devia ser el model que serví per copiar el manuscrit que l'any 1080 passà al monestir de l'Estany en establir-hi la canònica agustiniana filial de la Catedral de Vic.

Contingut:

.....

ITEM DE NATALE DOMINI

- 1 Hodie, fratres carissimi, Christus natus est et nos renati. Hodie salvator mundi per matrem ... tu autem non poteris videre] /f. 1/ faciem meam ideo non potes carnalibus oculis ... (Pau Diaca I/21, PL 57/244)

SERMO BEATI MAXIMI EPISCOPI DE NATALE DOMINI

- 2 Iustissimi fratres festivitate presentis diei ... /f. 1v./ ... angelos gloriosos est in /f. 2/ excelsis et bonae voluntatis pacem prestat in terris. Propter quod ... (Pau Diaca I/20, PL 57/243-247)

SERMO BEATI MAXIMI EPISCOPI DE NATALE DOMINI [Lec. V]¹⁶

- 3 In adventu dominicho, fratres karissimi, solutus est omnis paternae praevaricationis metus ... /f. 2v./... (Pau Diaca I/22, PL 39/1989-1990)

SERMO BEATI MAXIMI EPISCOPI DE NATELE DOMINI

- 4 In adventu dominico, fratres karissimi, cui honorem debitum ... aessae presentem parturit igitur [femina salutem mundi ... (Pau Diaca I/23^b, PL 57/253-254)

.....

ITEM DE EODEM EPIPHANIORUM DIE

- 5 Iustum et rationabile, dilectissimi, verae pietatis obsequium ... adorando vene-

13. Els inicis de tots els seus textos han estat publicats per R. GRÉGOIRE, *Homélieaires liturgiques médiévaux*. Spoleto, 1980, p. 423-486.

14. E. JUNYENT, *Diplomatari de la catedral de Vic (Segles IX-X)*. Vic, 1980-1996, doc. 303 i 413.

15. R. GINEBRA, «Joies, ornaments i llibres a la catedral de Vic al segle XIV. Els inventaris de la tresoreria de 1342 i 1368». *Miscel·lània litúrgica catalana*, núm. 10 (2001), p. 411. Un altre exemplar d'aquest homilier fou lliurat a la Catedral de Barcelona per Adelaida de Montcada, l'any 1056. Era un «*librum Charoli sancte ecclesie utilimum in tribus corporibus divisum*». Cf. J. MAS, *Notes històriques del bisbat de Barcelona*. Barcelona, 1914, vol. 10, p. 12.

ingressi fuerat mare. ~~non enim~~ quatenus
fuit ex eis. Lxxvii.

Fili autem israel perrexit per medium siccis maris. &
acceserat quasi primo ad dextris. & sinistri
liberantq. dñs in die illa israel de manu egip
tior. nudes egyptios mortuos super litus
maris. & manum magnam quam exercuerat
dñs contra eos. Timuitq. populus dñm. & credidit
dño. & moysi & aaron. Tunc cecinit moyses &
filii israel canticum hoc dño. & dixerunt.

Cantemus dño glorie enim magnificatus est
equus & ascensore deiecit in mari. Fortitu
do magna & laus magna dñs. & factus est michi in sa
lute. Ite dñs & glorificabo eum. & pater
mum & exaltabo eum. Dñs quasi vir pugnator
omnis nomen eius. cum vir pharaonis & exercitum
eius precepit in mare. Electi principes eius sub
mersi in mari rubro. abissi operuerunt eos de
cenderunt in profundum quasi lapis. Dextera tu
a dñe magnificata est in fortitudine. dextera
tua dñe percussit inimicum in multitudine
glorie tue deposuisti aduersarios suos. Assisti

rare. Sed tu iu/f. 3/daicae sequacior caecitatis, non imitaris gentium fidem ... (Pau Diaca I/56, PL 54/244-247)

IN OCTABAS EPPYPHANIE

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM MATHEUM

In illo tempore: Venit Iesus a Galilea in Iordanem ad Iohannem ut baptizaretur ab eo, *et reliqua*. (Mt 3, 13)

OMELIA VENERABILIS BEDE PRESBITERI DE EADEM LECTIONE

- 6 Lectio sancti evangelii quam modo, fratres, audivimus magnum nobis et in domino ... /f. 3v./ ... aperti sunt caeli et vidit Spiritum dei descendentem [sicut columbam, et venientem super se ... (Pau Diaca I/58, PL 94/58-59)

DOMINICA III POST THEOPHANIAM

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM MATHEUM

In illo tempore: Cum descendisset Ihesus de monte, secutae sunt eum turbae, et ecce leprosus ... (Mt 8, 1)

OMELIA ORIGENIS DE EADEM LECTIONE

- 7 Decente in monte domino, discipuli venerunt ad eum sicut alacres, sicut domestici, sicut proximi ... cum lex prohibuisset leprosum tangere?] /f. 4/ Propter hoc tetigit, ut ostendisset quia omnia munda mundis, quia aliorum ... /f. 4v./ ... et fortissimi inveniamini. Et Iob ita probavi. Non [propter hoc probavi quem iustum testificatus sum ... (Pau Diaca I/61, PL 95/1190-1193)

3 LIBRI EXODI FRAGMENTUM

Vic, Bib. Episc., Frag. xxii/5

Vers l'any 1060-1085

Pergamí. Un bifoli. Folis de 47 x 25,5 cm, que conserven els marges primitius. És el bifoli interior del quadern. Ratllat a punta seca fet sobre la cara del pèl. ><. Lletra minúscula carolina de la segona meitat del segle XI, disposada en dues columnes de 41 línies que ocupen 32,5 x 23,5 cm. Inicials en color vermell resseguït de color groc. Les xifres dels capítols són en color vermell i van precedides de calderons. Procedeix dels relligats de l'Arxiu Capitular de Vic.

Aquest gran volum devia contenir el Pentateuc. Potser, fins i tot, potser havia pertangut a una «Eptaticum», però la manca dels seus últims folis ens impedeixen de saber-ho amb seguretat.

Contingut:

... et subvertit rotas curruum] /f. 1/ ferebaturque in profundum. Dixērunt ergo Egiptii... /f. 1v.-2v./... et ne appropinquetis uxoris vestris. [Iamque advenerat tertius dies... (Ex 14, 25-19, 14)

Caldrà continuar les recerques sobre els col·legues i continuadors de l'obra del canonge Ermemir Quintilià. Això permetrà conèixer els principals copistes de l'escriptori de la Catedral de Vic en la segona meitat del segle XI, entre els quals, pel que se'n sap, devia ocupar un lloc preeminent l'esmentat Guillem Ermengol.